

Sammanträdesdatum
2017-03-20

§ 30 Aktualitetsprövning av översiktsplanen

Dnr 280/2017

**Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att föreslå
kommunstyrelsen**

att översiktsplanen för Tranås kommun antagen 2011-06-13
fortfarande är aktuell till dess att ny översiktsplan beslutas i
kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen föreslår att översiktplan för Tranås
kommun antagen 2011-06-13 fortfarande är aktuell.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen
Diariet

Bakgrund

Gällande översiktsplan för Tranås kommun antogs av
Kommunfullmäktige den 13 juni 2011 vilket innebär att aktualiteten ska
prövas under innevarande mandatperiod. Av bifogad uppföljning framgår
hur gällande översiktsplan förhåller sig till relevanta utredningar,
processer och beslut samt hur översiktsplanen fått verkan genom
detaljplanering, fördjupningar och annan efterföljande planering.

Den samlade bedömningen är att översiktsplanen fortfarande är aktuell
och att den, med hänsyn till nuvarande planeringsläge inom relevanta
områden, uppfyller kraven enligt 3 kap 5§ PBL. Detta påverkar inte det
påbörjade arbetet med en revidering enligt tidigare beslut i
kommunfullmäktige 2016-09-05 §210.

Justeräres sign 			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--

Aktualitetsprövning av översiktsplanen

Enligt 3 kap 1§ i Plan och Bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen.

Enligt 3 kap 5§ i samma lag ska det av översiktsplanen framgå

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,
4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder, och
6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken. *Lag (2014:224)*.

Vad gäller planens aktualitet ska kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod ta ställning till om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 5§ ovan.

Gällande översiktsplan för Tranås kommun antogs av Kommunfullmäktige den 13 juni 2011 vilket innebär att aktualiteten ska prövas under innevarande mandatperiod. Av bifogad uppföljning framgår hur gällande översiktsplan förhåller sig till relevanta utredningar, processer och beslut samt hur översiktsplanen fått verkan genom detaljplanering, fördjupningar och annan efterföljande planering.

Den samlade bedömningen är att översiktsplanen fortfarande är aktuell och att den, med hänsyn till nuvarande planeringsläge inom relevanta områden, uppfyller kraven enligt 3 kap 5§ PBL. Detta påverkar inte det påbörjade arbetet med en revidering enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige 2016-09-05 §210.

Kommunfullmäktige föreslås därför besluta

att översiktsplan för Tranås kommun antagen 2011-06-13 fortfarande är aktuell

Jimmy Karlsson

Planerare

Bilaga A: Uppföljning av översiktsplanen

Inledning

Enligt plan och bygglagen (PBL) ska kommunen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens geografiska yta.

I översiktsplanen redovisas kommunens syn på hur mark- och vattenområden bör användas i framtiden, hur man tar hänsyn till allmänna intressen, hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer kommer att tillgodoseas, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur den fysiska planeringen ska samordnas med nationella och regionala mål samt vilka områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Översiktsplanen ska dels ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, dels vägleda konkreta beslut om bebyggelse, mark- och vattenanvändning. Den ska således vara både strategisk och vägledande. För invånare, företag, markägare och andra intressenter ger översiktsplanen information om kommunens utvecklingsplaner och vilka områden och miljöer som kommunen särskilt vill värna om.

Översiktsplanen utgör också en överenskommelse mellan stat och kommun om de stora dragen i mark- och vattenanvändningen och därmed grunden för kommunernas rätt att själva besluta om detaljplaner liksom att göra avvägningar mellan olika allmänna intressen. Till skillnad från t ex en detaljplan är översiktsplanen inte juridiskt bindande men har stor betydelse vid överprövning av olika tillståndsärenden.

En gång varje mandatperiod ska kommunfullmäktige i ett särskilt beslut ta ställning till översiktsplanens aktualitet och även fatta beslut om eventuell revidering. Genom att planen ska hållas aktuell ger den också underlag och utgångspunkt för att påverka utformningen av kommande plan. Nuvarande översiktsplan antogs av Kommunfullmäktige den 13 juni 2011.

Bakgrund - gällande översiktsplan i korthet

Gällande översiktsplan tar en tydlig utgångspunkt i kommunens övergripande tillväxtmål 20 000 invånare år 2025. I strategin för att nå detta mål på ett hållbart vis definierades 6 insatsområden.

1. Attraktiva boendemiljöer
2. En kreativ samverkan med gynnsamt företagsklimat
3. En stark service med stort handelsutbud
4. Trygghet, hälsa och delaktighet – ett samhälle för alla
5. En hög regional tillgänglighet
6. Hållbart nyttjande av miljö och naturresurser

Översiktsplanen tog därmed höjd för en befolkningsökning på ca 2000 invånare och vad som därmed behöver utvecklas med avseende på bostäder, verksamhetsområden, infrastruktur, offentliga miljöer, rekreationsområden mm. Genomgående för planen är ett starkt fokus på tätortsexpansion och förtätning eller omvandling av befintliga bebyggelsemiljöer.

Huvuddragen i gällande översiktsplan är i korthet:

- Expansion och förtätning av Tranås tätort med nya bostadsområden i Norraby, Hätte/Bredstorp, Junkaremålen (längs Svartån) samt söder om Tostås (Åsen m fl).
- Nya bostadsområden i Sommens samhälle, dels Lugnalandet vid sjön och dels på höjderna i väster (Hålaveden och Mossebogatan)

- Nya Bostadsområden i Gripenberg och Ådala
- Expansion av industriområdena söder och väster om Tranås: Höganloft, Hubbarp och Hjälmalyd. Hjälmalyd angavs som alternativt läge för återvinningscentral.
- Områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LiS – områden) i Sommens samhälle och norra delarna av Noen.
- Omvandlings- och utvecklingsområden i Tranås centrum med utgångspunkt i Stadsvisionen. Dels karaktärsområden som förstärks med fler funktioner och dels omvandling av gamla centrala industriområden till multifunktionsområden.
- Trafiknätsplan för Tranås tätort och förslag till ny trafiklösning i Gripenberg
- Viktiga grönområden, stråk och korridorer med utgångspunkt i tidigare antagen grönstrukturplan samt redovisade expansionsområden.
- Områden som bedöms direkt olämpliga för vindkraft med hänsyn till bland annat tätortsutveckling och rekreation.
- Utredningskorridor för Götalandsbanan samt linje som visar tänkbart alternativ för centralt stationsläge

Dessutom redovisar översiktsplanen olika allmänna intressen såsom skyddade områden, hänsynsområden och allmänna hänsynskrav såsom naturreservat, Natura 2000, riksintressen, vattendirektivets statusklassningar av sjöar och vattendrag mm.

Förutom att ligga till grund för detaljplanering och för avvägning mellan olika intressen ger översiktsplanen även rekommendationer för fortsatt planering, fördjupningar, inom olika teman eller geografiska områden. Dessa rekommendationer omfattade:

- Naturvårdsprogram
- Kulturmiljöprogram
- Bostadsförsörjningsprogram
- Fördjupad översiktsplan för östra sidan av Sábysjön
- Fördjupad översiktsplan för Älmås/Sandvik

Uppföljning

Den första frågan att ställa sig är i vilken grad översiktsplanen följs? Vilka delar har genomförts och vad kan förväntas att genomföras? I vilka delar har efterföljande planering frångått översiktsplanen och vad är skälen till detta? Den andra frågan att ställa sig är hur förutsättningarna har förändrats. Ser prioriteringarna annorlunda ut? Har det skett lagändringar som behöver beaktas? Finns nytt underlag som förändrar kunskapsläget eller som behöver arbetas in i översiktsplanen?

Detaljplaner och bebyggelseutveckling

Genom att områden detaljplaneläggs för olika ändamål får översiktsplanen en rättslig verkan och övergår i en genomförandefas. Den övervägande andelen detaljplaner som antagits under perioden har haft stöd i översiktsplanen. Några strategiskt viktiga detaljplaner:

- Norraby Udde (bostäder)
- Junkaremålens strand (bostäder)
- Åsens hagar (bostäder med tematiskt boende, hästgårdar)
- Höganloft 3 (industri)
- Kvarteret Nötskrikan (förskola, omvandling av industriområde)
- Lugnalandet (bostäder, föroreningsproblematik)
- Blodroten (äldreboende)

Inga detaljplaner har antagits som står i direkt strid med översiktsplanen, däremot har det vid några tillfällen gjorts mindre avsteg som inte bedömts vara av sådan omfattning eller karaktär att det kan begränsa mer långsiktiga ambitioner.

Infrastruktur

Götalandsbanan redovisas med en tänkt linjedragning som möjliggör ett centralt stationsläge. I senare utredningar har emellertid nya sträckningar aktualiserats. Enligt den gällande tidsplanen för Sverigeförhandlingen ska överenskommelserna med berörda kommuner vara klar hösten 2017 och ett regeringsbeslut förväntas i så fall kunna tas i början av 2018. Parallellt pågår den fysiska planeringsprocessen för att bland annat identifiera stationslägen och olika sträckningsalternativ.

Den trafiknätsplan som redovisas för Tranås tätort är på en mycket schematisk och generell nivå. Detta gäller även principerna för utveckling av gång- och cykelnätet. Enligt ett aktuellt beslut i kommunstyrelsen ska en plan för GC-nätet utarbetas.

I översiktsplanen redovisas områden som bedöms direkt olämpliga för vindkraft. Detta gäller bland annat ett stort opåverkat område i den nordvästra kommundelen. I prövning av enskilda ärenden har detta inte haft någon betydelse utan det är den faktiska påverkan på miljö och hälsa som avgjort.

Den plan för VA – utbyggnad som antogs 2010 och som ligger till grund för flera viktiga ställningstagande i översiktsplanen sträcker sig fram till 2020.

Miljökonsekvenser

Till översiktsplanen hör en miljökonsekvensbeskrivning. På den skala som översiktsplanen representerar behöver konsekvensbeskrivningen avgränsas till det som kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan. I det här fallet koncentrerades därför konsekvensbeskrivningen till effekterna av den tätortsexpansion, i synnerhet i strandnära lägen, och förtätning som var planens fokus. Konsekvenser som identifierades och som därför behövde hanteras i efterföljande planering och andra insatser i infrastrukturen var framförallt behovet av att bygga ut den kommunala avloppsreningen, att säkerställa allmänhetens tillgänglighet där strandnära bebyggelse tillkommer samt frågeställningar kring omgivningspåverkan, trafikering och markföroreningar som uppkommer i samband med detaljplanering i centrala delar.

Exploatering av naturmark eller i strandnära lägen har inte medfört några betydande konsekvenser. Utbyggnad av kommunalt VA har skett i den takt som avsetts och tillgängligheten till stränder har snarare förbättrats genom olika insatser (strandpromenader, bryggor mm). När det däremot gäller förtätning och omvandling har framförallt problematiken med markföroreningar gjort sig gällande. Detta både i Tranås tätort och i Sommens samhälle.

Allting måste dock ses i perspektivet av att översiktsplanens horisont sträcker sig till 2025 och att det bara är en liten del av planens intentioner som hittills genomförts. De erfarenheter som gjorts visar emellertid på ett behov av att i framtida översiktsplanering lägga än mer vikt vid hushållningen av mark i de områden där ett mer omfattande exploateringstryck är att vänta.

Nya underlag och utredningar

2013 antogs ett nytt bostadsförsörjningsprogram baserat på då gällande befolkningsprognoser och kännedom om befintligt bostadsbestånd.

2014 genomfördes i samarbete med de boende i Sommens samhälle och i Adelövstrakten en analys av hur reglerna om Landsbygdsutveckling i Strandnära läge kan tillämpas för att bidra till utveckling i hela bygden.

Ett förslag till kommundäckande naturvårdsprogram är under utarbetande och för närvarande ute på remiss. Programmet ger underlag för prioriteringar och avvägningar i kommande planering.

Ett förslag till dagvattenstrategi (riktlinjer för dagvattenhantering) är under utarbetande. Strategin tar ett helhetsgrepp om dagvattenhanteringen, allt från behovet av lokalt omhändertagande och rening till kartläggning och hantering av översvämningrisker.

Folkhälsoprogrammet för Tranås kommun har en inriktning mot hälsofrämjande och förebyggande arbete och lyfter bland annat behovet av goda förutsättningar för fysisk aktivitet.

Program för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun innehåller bland annat mål för tillgänglighet i offentliga miljöer och för boende.

Utvecklingsstrategi för Tranås kommun 2015-2018

Utvecklingsstrategin är det övergripande politiska styrdokument som beskriver vad som ska prioriteras under mandatperioden. Här redovisas flera strategiska fokusområden av betydelse för översiktsplaneringen: stationsläge för höghastighetsbana, utveckling av resecentrum, byggnation i attraktiva lägen, varierat utbud av boenden, attraktiva och tillgängliga naturmiljöer, fler mötesplatser samt planberedskap och marktillgång.

Länsstyrelsens underlag (statliga och mellankommunala intressen)

Länsstyrelsen har till uppgift att en gång per mandatperiod lämna en sammanfattande redogörelse till kommunen som innehåller de statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. En uppdaterad sammanställning togs fram i december 2014. Viktiga nyheter i förhållande till gällande översiktsplan är framförallt:

- Nya miljö kvalitetsnormer för vatten där några sjöar och vattendrag i kommunen föreslås få en ny statusklassning.
- Ny förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader.
- Omprövning av det utvidgade strandskyddet vilket innebär att sjöarna Noen och Valen, med mindre undantag, återgår till generella 100 meter.
- Vägledning och rekommendationer för klimatanpassning där framförallt dagvattenhantering betonas som en viktig fråga.
- Social hållbarhet: mänskliga rättigheter, jämställdhet, integration, tillgänglighet, barnperspektiv. Perspektiv som ska finnas med både i planprocessen och i själva planen.
- Folkhälsoperspektiv med avseende på förutsättningar som främjar fysisk aktivitet
- 2014 års lagändring i bostadsförsörjningslagen som tydliggör kommunens ansvar för bostadsförsörjning vilket bland annat innebär att det ska finnas aktuella riktlinjer för bostadsförsörjning som grund för översiktsplanens ställningstaganden i dessa avseenden.

Regional utveckling

I den nya plan- och bygglagen från år 2011 har de regionala frågorna fått en starkt roll i översiktsplaneringen. Detta innebär att kommunen ska ta hänsyn till- och samordna översiktsplanen med relevanta regionala (och nationella) mål, planer och program. Särskilt viktiga i förhållande till översiktsplanen är:

- Regional utvecklingsstrategi (RUS), 2013
- Regional transportplan för Jönköpings län, 2014

- Landsbygdsprogrammet 2014-2020
- Regionalt serviceprogram 2014-2018

Som synes har samtliga ovanstående dokument antagits efter att gällande översiktsplan antogs. Region Jönköpings län har även aviserat att det ska startas upp ett arbete kring gemensam översiktlig planering. Syftet är att förstärka och tydliggöra den regionala utvecklingsstrategin (RUS) med en rumslig dimension.

Aktualitetsbedömning – behov av uppdatering

Naturligtvis har nya frågor av strategisk betydelse tillkommit sedan gällande översiktsplan antogs. Att Tranås är utpekad som en av stationsorterna längs en framtida höghastighetsbana är kanske det mest påtagliga, men det kommer fortfarande att dröja innan det finns en konkret linjesträckning att arbeta med. Det har också tillkommit nya utredningar och underlag som t ex förslag till naturvårdsprogram, översvämningsskartering, fördjupade analyser av tänkbara LiS – områden mm. Detta är underlag som kompletterar översiktsplanen och som bör inarbetas vid en revidering, men som tills vidare fungerar som planeringsunderlag med stöd i gällande översiktsplan.

Den samlade bedömningen är därför att översiktsplanen fortfarande är aktuell och att den, med hänsyn till nuvarande planeringsläge inom relevanta områden, uppfyller kraven enligt 3 kap 5§ PBL. Med tanke på planprocessens omfattning och tidshorisont liksom behovet av att ligga i fas med andra planeringsprocesser på olika nivåer bör emellertid arbetet med en revidering fortgå i enlighet med tidigare beslut i kommunfullmäktige 2016-09-05 §210.